

Instytut Pamięci Narodowej - Poznań

<https://poznan.ipn.gov.pl/pl7/aktualnosci/21839,Prezentacja-wystawy-plenerowej-pt-Wolyn-1943-Wolaja-z-grobow-ktorych-nie-ma-Pozn.html>
08.05.2024, 04:38

Prezentacja wystawy plenerowej pt. „Wołyń 1943. Wołają z grobów, których nie ma” - Poznań, 1 - 30 września 2014

Instytut Pamięci Narodowej Oddział w Poznaniu zaprasza do obejrzenia wystawy plenerowej „Wołyń 1943. Wołają z grobów, których nie ma” przygotowanej przez Instytut Pamięci Narodowej Oddział w Szczecinie, Stowarzyszenie „Wspólnota Polska” oraz Towarzystwo Miłośników Wołynia i Polesia. Wystawa jest prezentowana na placu Mickiewicza w Poznaniu przez cały wrzesień.

Dziesięcioletnia Stefcia, ośmioletnia Stasia, Witek – dwunastolatek...

Strach, ból fizyczny, dramat osierocenia, bezdomność... Historię dwanaściorga dzieci ocalonych z ludobójstwa, ich bliskich i przyjaciół we wspomnieniach opowiedzianych po 70 latach przedstawia pierwsza plenerowa wystawa poświęcona ludobójstwu na Kresach II Rzeczypospolitej „Wołyń 1943. Wołają z grobów, których nie ma.” Wstrząsające relacje świadków przywołują dramat dwóch okupacji, narastającą grozę wojenną, a w końcu ludobójcze działania ukraińskich nacjonalistów, w których mordowano całe rodziny, wsie, kolonie... Chór z Ostrówek, szkoła powszechna w Zagajach, to tylko niektóre przykłady skupisk ludzkich unicestwionych niemal w całości, które przedstawiono na wielkoformatowych fotografiach. Niejednokrotnie to jedyne ocalone pamiątki rodzinne.

Bohaterowie wystawy przywołują swych pomordowanych bliskich z imienia i nazwiska, jednak większość spośród około 130 tys. ofiar do dziś pozostaje bezimienna. Nieznane są też miejsca ich pogrzebienia, ciała bowiem były palone, wrzucane do studni... a dowody mordów konsekwentnie zacierane. Rozpacзлиwa potrzeba odnalezienia pozostałości dawnych domostw, śladów wymordowanych rodzin towarzyszy uratowanym przez całe życie - tymi emocjami bohaterowie dzielą się na wystawie. Pamięć o tych miejscach przywołano na ekspozycji w sposób symboliczny, poprzez umieszczenie wykazu miejsc kaźni w województwach wołyńskim, tarnopolskim, lwowskim, stanisławowskim.

Wystawa prezentuje drastyczne fotografie w wewnętrznej części ekspozycji, do której dostęp jest wyłącznie przez tzw. wizjery. Prezentacji towarzyszy elektroniczny katalog umieszczony pod adresem www.wolyn1943.pl. Zapraszamy do odwiedzania strony, na której można obejrzeć więcej fotografii i przeczytać relacje świadków w całości - na wystawie opublikowano jedynie ich fragmenty.

W dziejach narodów i państw są wydarzenia, które, mimo ich wielkiego znaczenia, przysłonięte są mgłą niepamięci. W Polsce przez wiele lat takim zapomnianym fragmentem

najnowszej historii była zbrodnia wołyńska. Znajdowała się na ona na marginesie zainteresowań historyków, rzadko mówiono o niej w szkołach, niewiele powstało dzieł kultury odnoszących się do tych wydarzeń. Od wielu lat trwa proces przywracania pamięci, daleki jest on jednak od zakończenia. Na wciąż nikłą obecność zbrodni wołyńskiej w powszechnej pamięci wskazują ostatnie badania opinii publicznej, przeprowadzone w 2008 roku.

Przypadająca w zeszłym roku 70. rocznica zbrodni stworzyła unikalną szansę na trwałe zapisanie jej w świadomości Polaków i Ukraińców. Za najważniejsze swoje zadanie Instytut Pamięci Narodowej uznaje działania edukacyjne, przybliżające społeczeństwu prawdę o wydarzeniach sprzed lat. Poszukiwanie prawdy o przeszłości i pamięć jest naszym podstawowym obowiązkiem wobec ofiar. Jesteśmy to także winni przyszłym pokoleniom Polaków i Ukraińców. Prawda i pamięć stanowią bowiem najlepszy fundament pojednania.

Łukasz Kamiński, Prezes IPN (wstęp do katalogu wystawy)

Wszystkim stronom tego projektu zależało na wzbudzeniu zainteresowania zbrodnią wołyńską głównie wśród osób niemających korzeni kresowych, a więc niewyposażonych w wiedzę rodzinną, nadto pragnęliśmy docierać do pokoleń młodych. Zadanie trudne, bo temat ciężki, a do tego ogólny niedostatek wiedzy historycznej, zwłaszcza tej stanowiącej podłoże do percepcji Zbrodni Wołyńskiej.

autorzy koncepcji założyli, że Zbrodnię Wołyńską należy pokazać poprzez przeżycia ludzi, którzy ocalili, a głównie dzieci, bowiem to one były najbardziej nieszczęśliwymi ofiarami, których straszne cierpienie dotknęło u progu życia, którym Zbrodnia Wołyńska określiła późniejsze losy, których psychika została trwale naznaczona i które żyją w niekończącej się traumie, nasilającej się w końcówce życia.

Przyjrzyjcie się Państwo hekatombie wołyńskich i małopolskich dzieci, wczuwając w ich położenie, w ich sierocy los, w jak strasznych okolicznościach poczuli, że są Polakami, zanim osiągnęli w pełni świadomość swej narodowościowej przynależności, jak wielkie poniżenie ich spotkało za to, że są Polakami. Nie płaczcie nad nimi, płaczcie nad tymi wszystkimi, którzy nie chcą uznać i powiedzieć: to było ludobójstwo. To losy tych dzieci z tablic wystawy krzyczą: ludobójstwo.

Ewa Siemaszko

Autorzy wystawy:

Scenariusz i teksty: Ewa Siemaszko

Koncepcja wystawy: Agnieszka Gorczyca, Michał Ruczyński, dr Marcin Stefaniak

Koncepcja graficzna: Katja Niklas, Ula Zalejska-Smołeń z layouteexpress.pl

Kurator wystawy: Agnieszka Gorczyca

Miejsce: plac Mickiewicza

Termin: 1 - 30 września 2014

Zapraszamy